

Den pro mrtvici a kampaň Hrdinové FAST

Cévní mozková příhoda (mrtvice) je i v dnešní době stále velmi palčivým problémem a postihuje velké množství pacientů. Během uplynulého roku 2022 ošetřilo Neurologické oddělení přes 1200 pacientů s mrtvicí, což jsou průměrně tři až čtyři pacienti denně. Reálně však čelíme kolísavým náporům sedmi až dvanácti pacientů s podezřením na mrtvici za den. Dle počtu akutně léčených pacientů s mrtvicí jsme největším Komplexním cerebrovaskulárním centrem (KCC) v České republice.

Abychom zlepšili povědomí veřejnosti o mrtvicí, 27. dubna 2023 jsme u příležitosti Dne pro mrtvici za vydatné podpory vedení Nemocnice České Budějovice, a.s. v terminálu nemocnice uspořádali velkou propagační akci zaměřenou převážně na rozpoznání příznaků mrtvice.

Příznaky mrtvice nerozpoznají nebo je nepovažují za závažné více než tři čtvrtiny lidí. Proto v tomto ohledu věnujeme velké úsilí edukaci laické veřejnosti. Údaje Světové iktové organizace (WSO) uvádějí, že každých třicet minut jeden pacient s mrtvicí, který mohl být zachráněn, zemře nebo je postižen těžkými a trvalými následky.

Jakmile je pacient s podezřením na mrtvici přijat v nemocnici, je vše podřízeno tomu, aby co nejrychleji proběhla nejnutnější vyšetření a byla mu podána účinná léčba, která odstraní krevní sraženinu. Sraženinu můžeme buď „rozpustit“ takzvanou trombolýzou, nebo ji speciálním zařízením, které se nazývá „katétr“, zavedeným přes třísko

až do hlavy z krevního řečiště, odstranit a tím obnovit průtok krve do mozku. U většiny pacientů zvládneme zahájit léčbu do patnácti až dvaceti minut od příjmu v nemocnici.

Čím rychleji sraženinu rozpustíme nebo odstraníme z mozkového řečiště, tím větší šanci má pacient na záchranu.

Pořádání pravidelných školení a úzká spolupráce neurologů a záchranářů vytváří sehraný celek. Díky této souhře pak dokážeme správně a rychle směřovat více pacientů s mrtvicí do českobudějovického Komplexního cerebrovaskulárního centra.

Letos byla v České republice organizací Health Management Institute ve spolupráci s cerebrovaskulárním výzkumným týmem Mezinárodního centra klinického výzkumu Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně spuštěna mezinárodní kampaň „Hrdinové FAST“. Českobudějovické KCC se

do kampaně zapojilo jako jedno z prvních v České republice. Kampaň je zaměřena především na děti od pěti do devíti let. Program hravou a vlídnou formou seznamuje děti se třemi základními příznaky mrtvice – poklesem ústního koutku (**Face**), oslabením horní končetiny (**Arm**), poruchou řeči (**Speech**) – a rychlou reakcí zavoláním záchranné služby (**Time**). Spojením prvních písmen příznaků a rychlé reakce dostáváme zkratku **FAST**.

Ve vzdělávacím programu vystupují animované postavičky prarodičů malého chlapce Časomila Rychlého. Oba jeho prarodiče jsou obdařeni zvláštní schopností. Pokud o svou schopnost kterýkoliv z nich přijde, jedná se o příznak mrtvice. Časomil se stane hrdinou FAST poté, co se naučí, jak rozpoznat příznaky mrtvice, porazit zlou sraženinu a díky tomu zachránit velehrdiny – své prarodiče.

Primář Neurologického oddělení MUDr. Svatopluk Ostrý, Ph.D.

Během dopoledne se multimediální interaktivní prezentace projektu Hrdinové FAST v terminálu nemocnice zúčastnilo více než devadesát dětí z prvních až třetích tříd Základní školy Emy Destinové České Budějovice a Základní školy Boršov nad Vltavou. Přímo na místě se děti pod vedením koordinátorky projektu Renaty Hejnové z Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a MUDr. Kláry Bílkové a MUDr. Kristýny Janotové z Neurologického oddělení českobudějovické nemocnice seznámily s animovanými velehrdiny Tvářilem Veselým, Ručounem Silným a Mluvilkou Zpěvavou. Od nich se naučily nejen rozpoznat základní příznaky mrtvice, ale i to, jak rychle přivolat pomoc na čísla 155 nebo 112. Po zábavném výukovém bloku si děti mohly své nově nabyté znalosti ověřit na vystřihovánkách, doplňovačkách a dalších výukových materiálech nebo si mohly vyzkoušet, jak složité mohou být každodenní činnosti v roli hendikepovaného pacienta po mrtvici (například zavázat si tkaničku jednou rukou, jednou rukou otevřít PET lahev s vodou nebo rozbalit bonbon).

Nepochybně nevšední zážitek dětí podtrhla příležitost zblízka si prohlédnout sanitku. Kluci i holky

hlali výklad záchranářů, kteří jim vysvětlovali, co všechno v sanitce mají a jak všechna zařízení fungují. Nadšení dětí nebralo konce. Věříme proto, že se děti po návratu domů o tyto zážitky podělily i se svými rodiči nebo prarodiči.

Druhá polovina dne pak byla věnována dospělým. Proběhla celá řada prezentací, které se týkaly neurologie.

Příchozí si také mohli na vlastní kůži vyzkoušet hendikep způsobený mrtvicí, náročnost některých cviků používaných v rehabilitaci po mrtvici nebo získat lepší představu o svém stravování.

Nezůstalo však pouze u mrtvice. Během celého dne bylo na akci připraveno množství materiálů i z dalších specializovaných center fungujících v diki Neurologického oddělení. Konkrétně například z Centra pro roztroušenou sklerózu, Centra pro diagnostiku a léčbu bolestí hlavy a Regionálního centra spasticity. Pacienti měli příležitost se osobně setkat s lékaři a informovat se o činnostech, kterými se v centrech zabýváme.

Všem účastníkům, kteří se podíleli na přípravě a tvorbě programu akce, za celý tým Komplexního cerebrovaskulárního centra upřímně děkujeme.

■ **prim. MUDr. Svatopluk Ostrý, Ph.D.**
Neurologické oddělení

■ **Hana Foltýnová**
vrchní sestra
Neurologické oddělení

Získejte pomoc RYCHLE! Toto jsou první známky mrtvice...

OBLIČEJ
Obličej je povislý

PAŽE
Nemůžete zvednout obě paže

PROJEV
Projev je nezřetelný nebo mumlavý

ČAS
zavolat
155

